

ÜNİTE 1: EV AFETLERİNE HAZIRLIK VE MÜDAHALE

EĞİTİM MODÜLÜ 2:EVDE AFET HAZIRLIĞI VE MÜDAHALE

Yazar: [Von Hope / VETREADY Proje Ortaklığı]

Proje Numarası: 2024-1-ES01-KA220-VET-000257287

Co-funded by
the European Union

Eğitim Modülünün Amacı

Genel amaç: Bu eğitim modülü, öğrencilerin suyla ilgili afetler sırasında doğru bilgileri yanlış bilgilerden ayırt edebilmeleri için gerekli becerileri kazanmalarına yardımcı olmak üzere tasarlanmıştır. Temel amaç, öğrencilerin doğru acil durum müdahalelerini uygulamalarını ve bu acil durumlarda güvenliklerini korumalarını sağlamaktır.

Eğitim modülünün süresi: 2,6 akademik saat

Değerlendirme yöntemi: Eğitim modülünün tamamlanmasının ardından çoktan seçmeli sınav

Hedef Gruplar: Mesleki Eğitim ve Öğretim öğrencileri, Sürekli Mesleki Eğitim öğrencileri, Diaspora öğrencileri, Mesleki Eğitim ve Öğretim ve Sürekli Mesleki Eğitim öğretmenleri

Öğrenciler için Takdir:

Tamamlama Sertifikası (resmi olmayan eğitim programı)

Eğitimciler için Takdir:

Mesleki Yeterlilik Geliştirme Sertifikası

T3.2 kategorisinde hedeflenen çapraz ESCO becerisi: Proaktif bir yaklaşım benimsemek

Eğitim Modülünün Öğrenme Çıktıları

Bilgi

1. Evde afetlere hazırlıkla ilgili yaygın mitleri ve yanlış anlamaları anlayın.
2. Yanlış bilginin nasıl yayıldığını ve acil durumlarda karar alma süreçlerini nasıl etkilediğini anlayın.
3. Afetler sırasında evde riskleri azaltan kanıta dayalı güvenlik uygulamalarını açıklayın.

Beceriler

1. Bu modülün sonunda öğrenciler şunları yapabilecek:
2. Acil durumlarda güvenilir olmayan bilgileri tespit edip doğrulanmış kaynaklardan ayırt etmek.
3. Ev içi afet senaryolarında doğru güvenlik prosedürlerini ve iletişim stratejilerini uygulamak.
4. Basit bir ev hazırlık planı oluşturmak ve uygulamak için aile üyeleriyle etkili bir şekilde iş birliği yapmak.

Bu beceriler, doğrudan çapraz ESCO becerileriyle ilgilidir T3.2: Proaktif bir yaklaşım benimsemek

-sorumluluk üstlenmek

-karar vermek

-kararlılık göstermek

Giriş: Ev Felaketi Efsanelerini ve Yanlış Bilgileri Çürütmek Nedir?

- *"Evde Afet Efsanelerini Çürütmek", afetlerle ilgili yanlış bilgi ve efsanelerin acil durumlarda nasıl güvenli olmayan eylemlere ve artan risklere yol açabileceğini anlamaya odaklanıyor. Modül, öğrencileri özellikle kriz zamanlarında duydukları, okudukları veya paylaştıkları şeyler hakkında eleştirel düşünmeye teşvik ediyor.*
- Afet dönemlerinde yanlış inanışlar ve doğrulanmamış bilgiler hızla yayılarak paniğe ve karışıklığa neden olur.
- Birçok kişi, "Kapıda durmak en güvenlisidir" gibi mitlere dayanarak hareket ediyor ve bu da aslında tehlikeyi artırabiliyor.
- Yanlış bilgileri tanımayı ve reddetmeyi öğrenerek bireyler ve aileler daha iyi, daha güvenli kararlar alabilirler.
- Doğru ve kanıta dayalı bilginin yaygınlaştırılması, toplumsal dayanıklılığı destekler ve nihayetinde hayat kurtarabilir.

Temel Kavramlar ve Terminoloji

- **Afet:** Deprem, sel veya yangın gibi insanlara, mallara ve çevreye ciddi zararlar veren ani bir olay.
- **Hazırlık:** Riskleri azaltmak ve kendinizi ve ailenizi korumak için bir afet meydana gelmeden önce önlem almak (örneğin, acil durum planı yapmak, eşyalarınızı güvence altına almak).
- **Yanlış Bilgi:** Zarar verme niyeti olmadan yayılan, ancak acil durumlarda kafa karışıklığına ve güvenli olmayan davranışlara neden olabilen yanlış veya yanıltıcı bilgiler.
- **Mit:** Yaygın olarak kabul gören ancak yanlış bir inanç veya fikir - örneğin, "Deprem sırasında kapı eşiğinde durmalısınız.
- **"Eleştirel Düşünme:** Bilgileri dikkatlice analiz etme, kaynakları sorgulama ve kanıtlara dayanarak sağlam kararlar alma becerisi.
- **Acil Durum İletişimi:** İnsanların güvende kalmasına yardımcı olmak için bir afet öncesinde, sırasında ve sonrasında doğru ve net bilgiler paylaşmak
- **Dayanıklılık:** Bireylerin, ailelerin veya toplulukların bir afet veya zor durumdan sonra hızla toparlanma ve uyum sağlama kapasitesi.

Önemi Anlamak

- Dünya genelinde, iklim değişikliği ve kentleşme nedeniyle afetler daha sık ve şiddetli hale geliyor. Avrupa Çevre Ajansı (UNDRR), yalnızca 2023 yılında Avrupa'da sel, orman yangını ve sıcak hava dalgaları da dahil olmak üzere 30'dan fazla büyük doğal afet yaşandığını ve bunların 13 milyar avrodan fazla hasara yol açtığını bildirdi. Küresel olarak, iklim kaynaklı afetlerin sayısı 1970'lerden bu yana dört katına çıktı (UNDRR, 2023).
- Teknolojik gelişmelere rağmen, vatandaşların hazırlık düzeyi düşük kalmaya devam ediyor: Eurobarometer'e göre, AB vatandaşlarının yalnızca %37'si evde acil bir durumda harekete geçmeye hazır hissediyor. Çoğu durumda, hayatta kalma ve iyileşme hane halkının hazır olmasına, yani acil durum kitlerine erişime, ilk yardım bilgisine ve etkili müdahale planlarına bağlıdır.
- Avrupa Birliği, AB Sivil Koruma Mekanizması, Avrupa İklim Uyum Stratejisi ve Avrupa Yeşil Mutabakatı gibi stratejiler aracılığıyla afetlere dayanıklılığı önceliklendirmektedir. Bu politikalar, hazırlıklı olmayı güçlendirmeyi, üye devletler arasındaki koordinasyonu geliştirmeyi ve doğal afetlere sürdürülebilir uyumu teşvik etmeyi amaçlamaktadır.

Bu Eğitim Modülünün önemi

- Bu eğitim, öncelikli olarak veri veya teorik bilgi aktarımıyla ilgili değil. Sevdiklerinizi korumak, evinizi güvence altına almak ve akla hayale gelmeyecek durumlara karşı kendinizi güçlendirmekle ilgilidir.
- Bir yangın, sel veya deprem, dünyanızı bir anda altüst edebilir. Hazırlıklı olmak, korku sizi ele geçirdiğinde size önemli bir kontrol hissi verir. Bu modül, gerçeği kurgudan ayırmanız için gereken doğru bilgileri ve saniyelerin önemli olduğu durumlarda etkili bir şekilde hareket etmenizi sağlayacak becerileri size kazandıracaktır..
- Unutmayın: Kaosun ortasında vereceğiniz kararlar geleceğinizi belirleyecektir. Bu eğitim, basit ve doğru adımlarla evinizin emniyetini ve güvenliğini artırmayı amaçlamaktadır. Bu sadece bir kurs değil; ailenizin huzurunu sağlayan bir yatırımdır.

Şekil 1. Doğru bilgiler evinizi afetlerden korur(ChatGPT'den yapay zeka tarafından oluşturulmuştur)

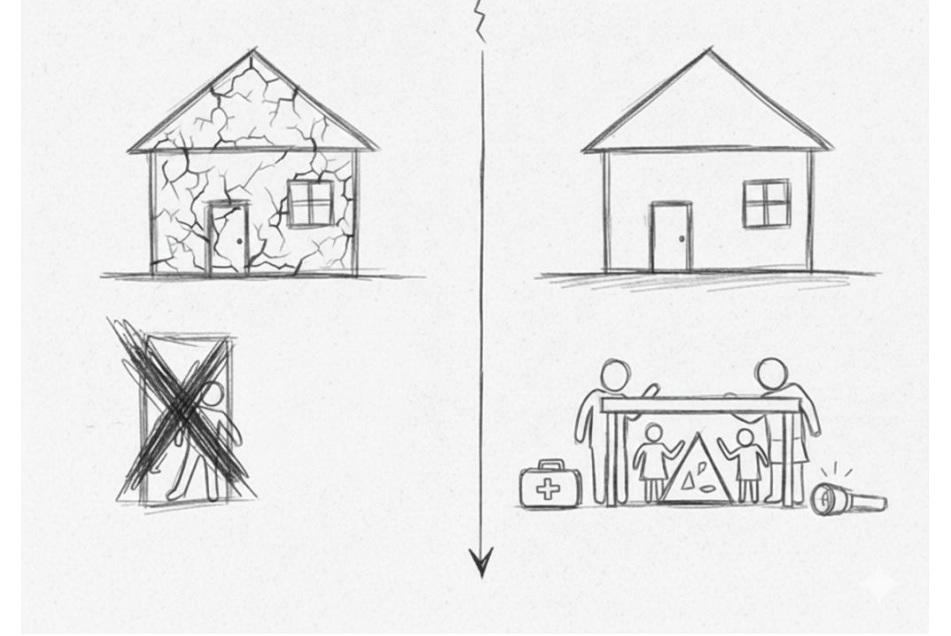
Evde Doğal Afetler, Afet Efsaneleri ve Yanlış Bilgilendirme Bağlamı

- Doğal afetler (depremler, seller, fırtınalar) genellikle yaygın yanlış bilgilendirmeye yol açar.
- Güvenlik önlemleriyle ilgili efsaneler, riski azaltmak yerine artırabilir.
- Yanlış inançlar, müdahale süresini geciktirir ve toplumun dayanıklılığına zarar verir.
- Bu modül, evde afet hazırlığında gerçeği kurgudan ayırmaya yardımcı olur.

Depremeler

Neden Önemlidirler?

- Ani ve öngörüleemeyen, ciddi ev hasarına neden olur.
- Yanlış bilgiler hızla yayılır (örneğin, "kapı eşiğinde dur" efsanesi).
- Uygun hazırlık hayat kurtarabilir, ancak efsaneler güvenli olmayan eylemlere yol açar.
- Gerçekleri anlamak, hanelerin hızlı ve güvenli bir şekilde hareket etmesine yardımcı olur.

Şekil 2. Doğru hazırlıklar hayat kurtarabilir ancak efsaneler tehlikeli eylemlere yol açar. (gemini.google.com'dan yapay zeka ile oluşturulmuştur)

Depremeler

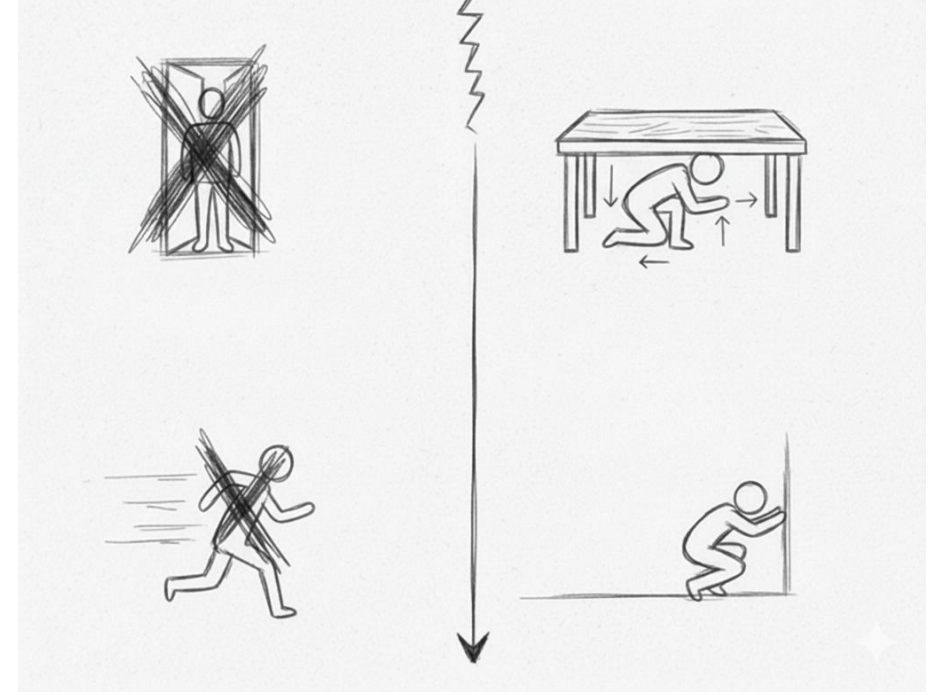
Deprem Efsaneleri – Çürütüldü

Efsane: "Kapı eşiğinde durmak en güvenli yerdir.«

Gerçek: Modern evlerdeki kapı eşikleri diğer alanlardan daha güvenli değildir. Sağlam mobilyaların altına saklanmak, çömelmek ve tutunmak daha güvenlidir.

Efsane: "Sarsıntı sırasında dışarı koşmalısınız."

Gerçek: Çoğu yaralanma hareket etmeye çalışırken meydana gelir; hareketsiz kalın ve kendinizi koruyun.

Şekil 3. Yaralanmaların çoğu hareket etmeye çalışırken meydana gelir.Yerinde durun ve kendinizi koruyun
(gemini.google.com'dan yapay zeka tarafından oluşturulmuştur)

Yaralanmaların çoğu hareket etmeye çalışırken meydana gelir;
hareketsiz kalın ve kendinizi koruyun.

Sel baskınları

Neden Önemlidirler?

- Özellikle alçak bölgelerde sık ve maliyetli afetler.
- Sigortaya veya yükseklığe duyulan yanlış güven, evleri riske atar.
- Sel uyarılarını yanlış anlamak tahliyeyi geciktirebilir.
- Doğru bilgi, mal kaybını ve yaralanmayı önlemeye yardımcı olur.

Şekil 4. Doğru bilgi, mal kaybını ve yaralanmayı önlemeye yardımcı olur(gemini.google.com'dan yapay zeka ile oluşturulmuştur)

Sel baskınları

Sel Efsaneleri – Çürütüldü

Efsane: "Birkaç santim su size veya arabanıza zarar veremez."

Gerçek: Sadece 15 santim su sizi yere serebilir; 30 santimlik su ise bir arabayı sürükleyebilir.

Efsane: "Suya yakın yaşamıyorum, bu yüzden güvendedeyim.«

Gerçek: Kentsel su baskınları ve yetersiz drenaj, her yerde ani sellere neden olabilir.

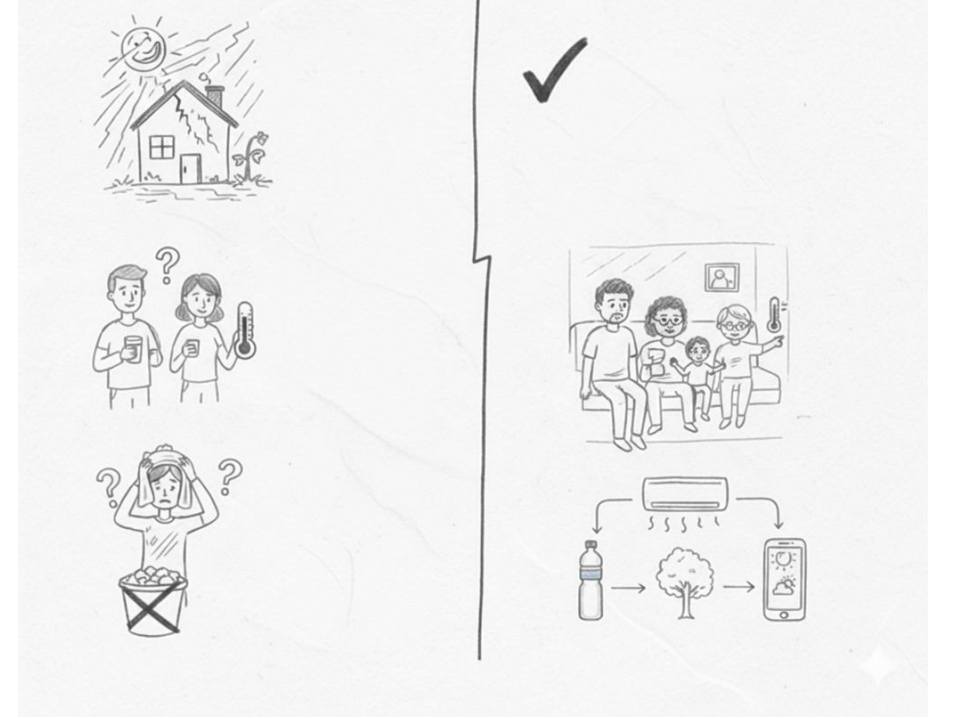

Şekil 5. Tufan efsaneleri – Çürütüldü
(gemini.google.com'dan yapay zeka ile oluşturuldu)

Sıcak hava dalgaları

Neden Önemlidirler?

- Sağlık ve ev için sessiz ve küçümsenen tehditler.
- Hidrasyon, serinleme ve savunmasız gruplar hakkında yanlış bilgi yaygındır.
- İnsanlar genellikle yanlış çözümlere güvenir veya tehlikeyi küçümser.
- Farkındalık, sıcağa bağlı hastalıkları veya ölümleri önlemeye yardımcı olur.

Şekil 6. Sıcak Dalgaları - Neden Önemlidirler?
(gemini.google.com'dan yapay zeka ile oluşturulmuştur)

Sıcak hava dalgaları

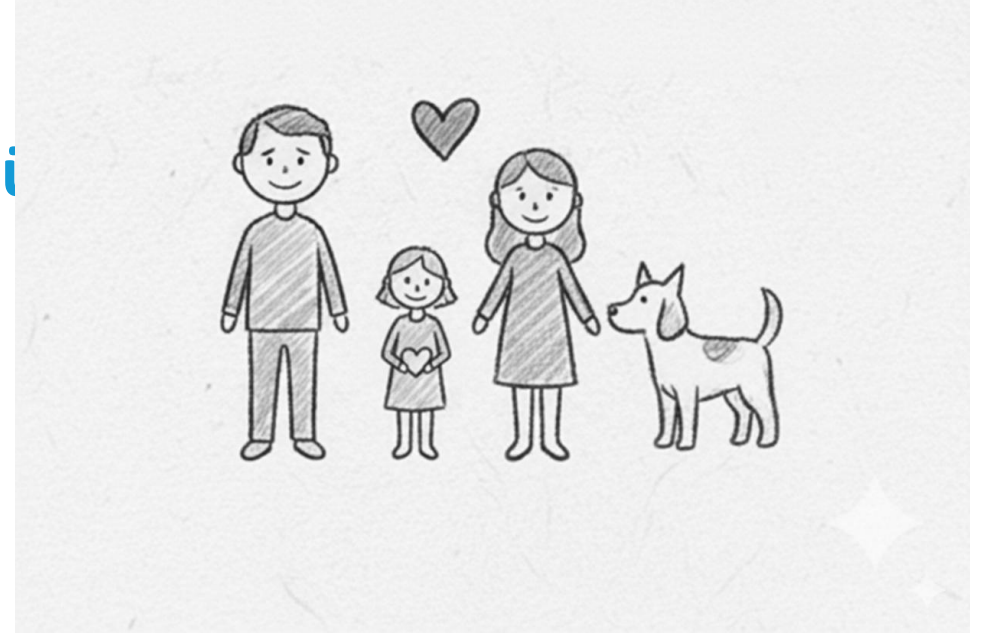
Sıcak Hava Dalgası Efsaneleri – Çürütüldü

Efsane: "Aşırı sıcaklarda vantilatörler serinlemek için yeterlidir."

Gerçek: Vantilatörler sıcak havayı dolaştırabilir ve yüksek sıcaklıklarda sıcak çarpmasını önleyemeyebilir.

Efsane: "Sadece yaşlılar risk altındadır."

Gerçek: Çocuklar, kronik hastalığı olanlar ve hatta evcil hayvanlar da oldukça savunmasızdır.

Şekil 7. Çocuklar, kronik hastalığı olanlar ve hatta evcil hayvanlar bile oldukça savunmasızdır.
(gemini.google.com'dan yapay zeka ile üretilmiştir)

Duraklayın ve Düşünün

Anlık: Her Saniyenin Önemli Olduğu An!!!

- Sosyal medyada yapılan bir paylaşım, "her an" gelebilecek ikinci ve daha güçlü bir deprem konusunda uyarıda bulunuyor. Panik hızla yayılıyor. Komşular binadan dışarı fırlıyor, itişip kakışıyorlar, bağırlıyorlar; bazıları yalınayak, bazıları ise kucaklarında çocuklarıyla.
- Evdesiniz. Sarsıntı durdu. Resmi bir gelişme yok, sadece dışarıda korku ve kafa karışıklığı var..
- **Bu durumda ne yapardınız?**
- **Bir felaket sırasında hangi bilgilere güveneceğinizi nasıl anlarsınız?**

Şekil 8. Deprem paniği
(gemini.google.com'dan yapay zeka ile oluşturulmuştur)

Duraklayın ve Düşünün

Ne Yapmalısınız? Afet Bilgilendirmesinde En İyi Uygulama!!!

Önerilen Eylem (En İyi Uygulama Yanıtı):

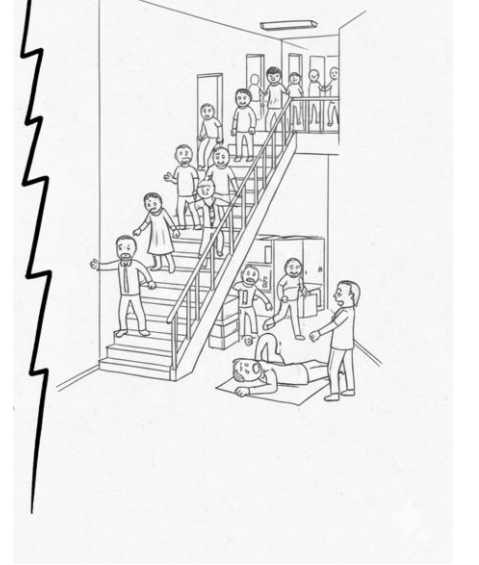
- Bina açıkça güvenli değilse içeride kalın ve kendinizi koruyun. Doğrulanmamış sosyal medya paylaşımlarına göre hareket etmeyin, resmi talimatları bekleyin.
- Pille çalışan bir radyo kullanın veya güncellemeler için resmi uygulamaları/web sitelerini kontrol edin.

Bazı Reaksiyonlar Neden Güvenli Değildir?:

- Depremden hemen sonra dışarı koşmak, düşen molozlara maruz kalmanıza neden olabilir.
- Viral paylaşımlara veya söylentilere güvenmek gereksiz paniğe ve zarara yol açabilir
- .Koordinasyon olmadan aceleyle tahliye, savunmasız bireyleri tehlikeye atabilir

İzlenecek Güvenilir Kaynaklar:

- Kızılhaç, AB Sivil Savunma, Ulusal Acil Durum Hizmetleri (AFAD, DEMA vb.)

Şekil 9. Ne yapmalısınız?
(gemini.google.com'dan yapay zeka ile oluşturulmuştur)

Teknolojik/Endüstriyel Afetler: Ev Afet Efsaneleri ve Yanlış Bilgilendirme Bağlamında Çürütme

İlgili Afet Türlerine Genel Bakış:

- **Kimyasal Sızıntılar ve Zehirli Madde Sızıntıları:** Acilen yerinde barınma veya tahliye gerektirebilir. Yanlış bilgi, hayat kurtarıcı eylemleri geciktirebilir.
- **Endüstriyel Yangınlar ve Patlamalar:** Genellikle paniğe yol açar; duman veya yangın davranışı hakkındaki efsaneler riski artırabilir.
- **Elektrik Şebekesi Arızaları ve Elektrik Kesintileri:** Doğru bilgilere ve acil durum uyarılarına erişimi sınırlandırabilir ve yanlış bilgiye karşı savunmasızlığı artırır.
- **Nükleer Olaylar:** Yüksek korku faktörü genellikle söylentilere yol açar; halk iyot tabletlerini kötüye kullanabilir veya güvenlik bölgelerini göz ardı edebilir.

Bu Modül İçin Neden Önemlidir:

- Teknolojik felaketler genellikle hızlı bir şekilde gelişir; yanlış bilgiler resmi güncellemelerden daha hızlı yayılır.
- Evde hazırlık (örneğin, odaların nasıl kapatılacağını bilmek, acil durum çantası bulundurmak) kritik öneme sahiptir.
- Doğru bilgi ve sakin müdahale, paniği azaltır ve aileler ve toplumlar için sonuçları iyileştirir.

Kimyasal Sızıntılar

Neden Önemlidirler?

- Kentsel alanlarda zehirli gaz veya sıvı salınımları hızla yayılabilir.
- "Güvenli mesafeler" veya "ev ilaçları" (örneğin sirke maskeleri) hakkındaki yanlış bilgiler hayatları tehlikeye atabilir.
- "Tahliye" ve "yerinde barınma" ifadeleri arasında kamuoyunda yaygın bir karışıklık vardır.
- Güvenlik için güvenilir kaynakları ve resmi talimatları bilmek hayati önem taşır.

Şekil 10. Güvenilir kaynakları ve resmi talimatları bilmek güvenlik açısından hayati önem taşır.(gemini.google.com'dan yapay zeka ile oluşturulmuştur)

Kimyasal Sızıntılar

Kimyasal Sızıntı Efsaneleri – Çürütüldü

Efsane: "Islak bez veya sirke maskesi zehirli havayı filtreleyebilir.«

Gerçek: Çoğu ev eşyası endüstriyel kimyasallara karşı koruma sağlamaz.

Efsane: "Koklayamıyorsam, güvenlidir."

Gerçek: Birçok tehlikeli gaz kokusuzdur ve yine de ölümcüldür. Acil servislerin veya sivil savunma birimlerinin talimatlarını izleyin.

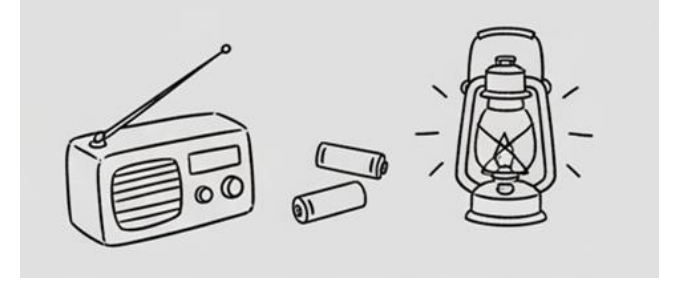

Şekil 11. Kimyasal Sızıntı Efsaneleri – Çürütüldü
(gemini.google.com'dan yapay zeka tarafından oluşturuldu)

Elektrik Kesintileri

Neden Önemlidirler?

- Elektrik kesintileri iletişimi, alarmları ve doğrulanmış güncellemelere erişimi aksatır.
- Dijital sessizlikte yanlış bilgiler hızla yayılırken, insanlar söylentilere güvenir.
- Evde hazırlıklı olmak (örneğin, radyolar, piller, geri vites aydınlatması) paniği önlemeye yardımcı olur.
- Sağlıksız bireyler (örneğin, tıbbi cihazları olanlar) özellikle risk altındadır.

Şekil 12. Evde hazırlık (örneğin, radyolar, piller, geri vites aydınlatması) paniği önlemeye yardımcı olur.(gemini.google.com'dan yapay zeka tarafından oluşturulmuştur)

Elektrik Kesintileri

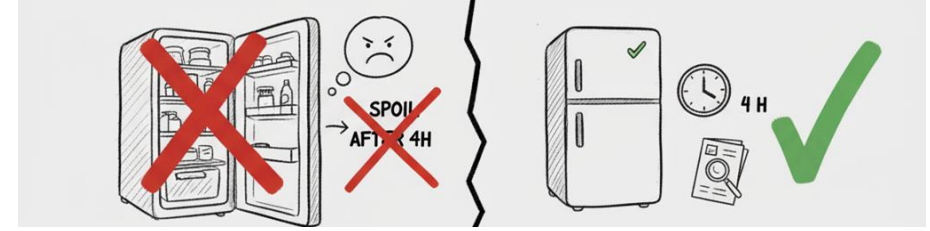
Elektrik Kesintisi Efsaneleri – Çürütüldü

Efsane: "Buzdolabınızdaki yiyecekler elektrik olmadan tüm gün soğuk kalır.«

Gerçek: Yiyecekler sadece 4 saat sonra bozulabilir; gıda güvenliğiyle ilgili kılavuzlara bakın.

Efsane: "Cep telefonları bilgi sahibi olmak için yeterlidir."

Gerçek: Ağlar arızalanabilir; pilli radyolar daha güvenilir bir yedektir. Kızılhaç ve ulusal afet müdahale önerilerine bakın.

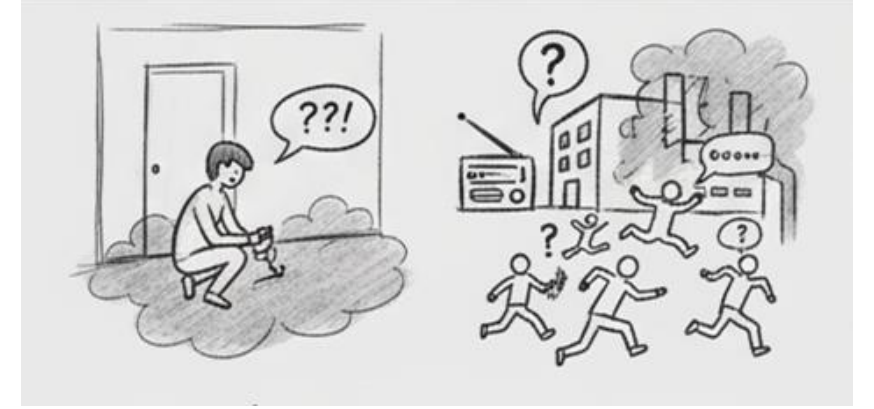

Şekil 13. Elektrik Kesintisi Efsaneleri – Çürütüldü
(gemini.google.com'dan yapay zeka ile oluşturuldu)

Endüstriyel Yangınlar

Neden Önemlidirler?

- Fabrika veya depolama alanlarındaki yangınlar zehirli duman ve patlamalara neden olabilir.
- "Duman yükselir, bu yüzden alçakta durmak her zaman güvenlidir" gibi efsaneler yanıltıcı olabilir.
- Panik ve yanlış bilgilendirme, tehlikeli kendi kendine tahliyelere yol açabilir.
- İnsanlar genellikle yangınların ne kadar hızlı yayıldığını ve müdahaleyi geciktirdiğini hafife alırlar.

Şekil 14. Endüstriyel Yangınlar
(gemini.google.com'dan yapay zeka ile oluşturulmuştur)

Endüstriyel Yangınlar

Endüstriyel Yangın Efsaneleri – Çürütüldü

Efsane: "Yangını zamanında görürsem kaçabilirim."

Gerçek: Yangın son derece hızlı yayılır; gecikme tehlikeyi artırır.

Efsane: "Islak bir havlu kimyasal dumana karşı yeterli koruma sağlar."

Gerçek: Endüstriyel duman, temel malzemelerin engelleyemeyeceği partiküller ve gazlar içerir. Her zaman resmi tahliye veya barınma talimatlarını bekleyin.

Şekil 15. Endüstriyel Yangın Efsaneleri – Çürütüldü
(gemini.google.com'dan yapay zeka ile oluşturulmuştur)

Duraklayın ve Düşünün

Zehirli Karışıklık: Ufukta Bir Bulut!!!

- Hafta içi sakin bir sabah. Aniden siren sesleri duyuyorsunuz ve yakındaki bir sanayi tesisinden yükselen tuhaf bir bulut görüyorsunuz.
- Sosyal medyada "Hemen tahliye olun, kimyasal cildinizi eritebilir!" yazıyor.
- Komşular arabaları toplamaya başlıyor, bazıları yürüyerek kaçıyor. Diğerleri camlarını streç filmle kapatıyor.
- Resmi kanallar şimdilik sessiz. Henüz SMS uyarısı gelmedi.
- **Bu durumda ne yapardınız?**
- **Güvenilir bilgi için kime veya neye güvenirdiniz?**

Şekil 16. Toksik Karışıklık
(gemini.google.com'dan yapay zeka ile oluşturulmuştur)

Duraklayın ve Düşünün

Kalmak mı Gitmek mi? – Kimyasal Acil Durumlarda En İyi Uygulama!!!

Bazı Reaksiyonların Neden Güvenli veya Etkisiz Olduğu:

Talimat olmadan tahliye olmak, açık havada zehirli dumanlara maruz kalmanıza neden olabilir.

Doğrulanmamış sosyal medya paylaşımlarını takip etmek paniğe ve yanlış bilginin yayılmasına neden olur.

Pencereleri rastgele ev eşyalarıyla kapatmak, yanlış bir güvenlik hissi yaratabilir.

Güvenilir Kaynaklar Ne Diyor:

Ulusal acil durum servisleri, AB Sivil Koruma veya doğrulanmış yerel makamların talimatlarını izleyin.

Güncellemeler için resmi SMS uyarılarını, acil durum uygulamalarını veya pille çalışan radyoları kullanın.

Birçok kimyasal olayda en güvenli eylem genellikle tahliye değil, yerinde sığınmaktır..

En İyi Uygulamayı Yansıtan Nedir:

İçeride kalın, tüm pencere ve kapıları kapatın, havalandırmayı kapatın.

Harekete geçmeden önce resmi talimatları bekleyin.

Acil durum çantasını hazır bulundurun: telsiz, su, maske, el feneri.

Şekil 17. En İyi Uygulama
(gemini.google.com'dan yapay zeka ile oluşturulmuştur)

Biyolojik/Sağlık Kaynaklı Afetler: Ev Afet Efsaneleri ve Yanlış Bilgilendirme Bağlamında Çürütme

Yaygın Afet Türleri:

- **Pandemiler (örneğin COVID-19, grip):** Genellikle semptomlar, tedaviler ve korunma yöntemleri hakkındaki yanlış bilgilerle beslenir.
- **Suyla Bulaşan Hastalıklar (örneğin kolera):** Yetersiz hijyen tavsiyeleri veya sahte tedaviler salgınları kötüleştirebilir.
- **Bulaşan Hastalıklar (örneğin Zika, Dang Humması):** Nedenler veya bulaşma yolları hakkındaki söylentiler koruyucu önlemleri geciktirebilir.
- **Gıda Kontaminasyonu Olayları:** Doğrulanmamış gıda güvenliği uyarıları nedeniyle panik veya boykotlar yaşanabilir.

Bu Modülde Neden Önemlidir:

- Sağlıkla ilgili yanlış bilgiler, özellikle internette hızla yayılıyor.
- Evde hazırlık (hijyen malzemeleri, izolasyon alanı, doğru ilaç kullanımı) çok önemli.
- Erken uyarı sistemlerine ve resmi sağlık rehberlerine güvenilmeli ve anlaşılmalıdır.
- Korku, izolasyon veya damgalanma nedeniyle uzun süreli sağlık acil durumlarında psikolojik ilk yardım gerekebilir.

Pandemiler

Neden Önemlidirler?

- **Yanlış Bilgi Yayılması:** Pandemiler sırasında yanlış bilgiler hızla yayılır; örneğin, "Aşılar DNA'nızı değiştirir.«
- **Halk Sağlığı Etkisi:** Evdeki bireyler, doğru bilgi eksikliği nedeniyle daha büyük risk altındadır.
- **İletişim Engelleri:** Özellikle dijital veya sağlık okuryazarlığı düşük kişiler için sorun teşkil eder.
- **Fiziksel Hazırlık:** Temel malzemelerin (maskeler, dezenfektanlar, ilaçlar) eksikliği, bulaşmayı hızlandırabilir.

Şekil 18. Pandemiler
(gemini.google.com'dan yapay zeka ile oluşturulmuştur))

Pandemiler

Pandemi Efsaneleri – Çürütüldü

Efsane: "Sağlıklıysanız maske takmanıza gerek yoktur.«

Gerçek: Semptom göstermeyen kişiler bile hastalığı yayabilir. Maskeler toplum içinde bulaşmayı önlemeye yardımcı olur.

Efsane: "Doğal takviyeler sizi virüsten koruyabilir.«

Gerçek: Vitaminler bağışıklığı destekleyebilir ancak enfeksiyonu engellemez.

Bilimsel olarak kanıtlanmış tedaviler şarttır. Güvenilir kaynaklardan (örneğin Sağlık Bakanlığı, DSÖ) bilgi almak, bir pandemi sırasında hem bireyleri hem de toplumları korur.

Şekil 19. Pandemi Efsaneleri – Çürütüldü
(gemini.google.com'dan yapay zeka ile oluşturuldu)

Gıda Kaynaklı Hastalık Salgınları

Neden Önemlidirler?

- **Küçümşenen Risk:** Ev içi gıda güvenliği genellikle göz ardı edilir, ancak bu durum ciddi salgınlara yol açabilir.
- **Yanlış Bilgi Etkisi:** "Kötü kokmuyorsa, güvenlidir" gibi inançlar hastalık riskini artırır.
- **Hazırlık Açığı:** Birçok kişi gıda saklama, doğru pişirme ve gıda geri çağırma uyarıları konusunda bilgi eksikliği yaşıyor.

Gıda Kaynaklı Hastalık Salgınları

Gıda Kaynaklı Hastalık Efsaneleri – Çürütüldü

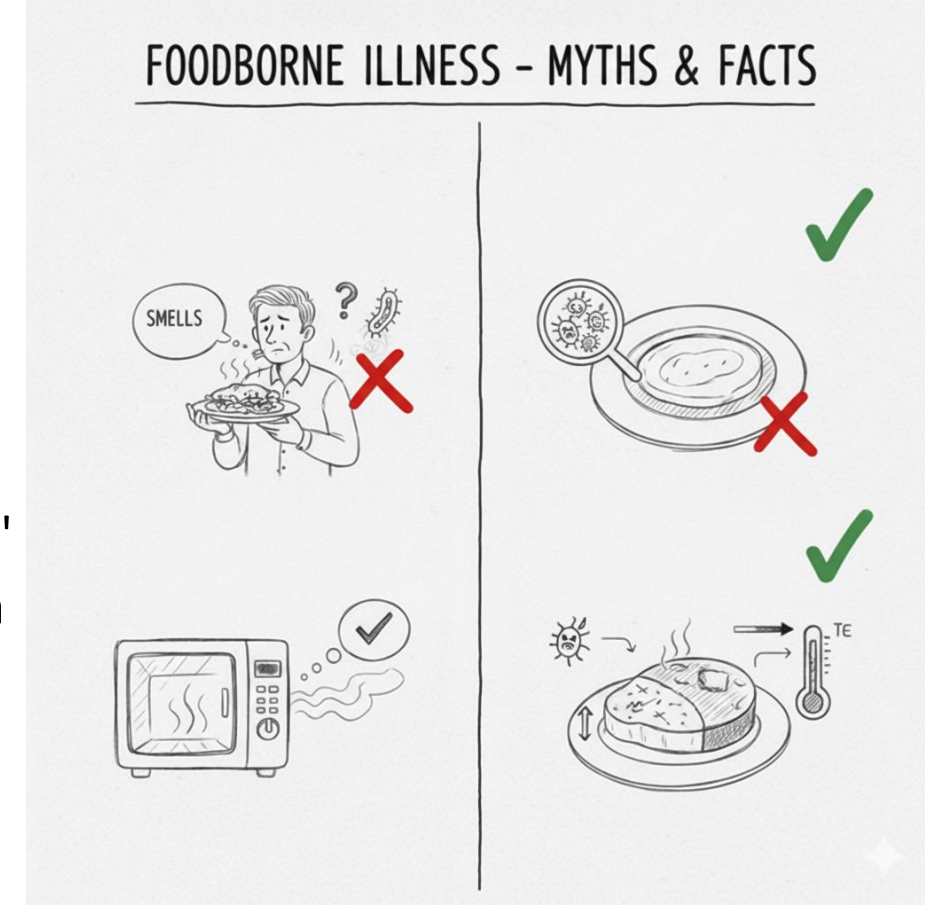
Efsane: "Yiyecek güzel kokuyorsa, yemek güvenlidir."

Gerçek: Bazı zararlı bakteriler tadı veya kokusunu değiştirmez.

Efsane: "Yiyecekleri mikrodalgada ısıtmak her zaman güvenlidir."

Gerçek: Eşit olmayan ısıtma, bazı bölgelerde bakterilerin hayatta kalmasına neden olabilir.

Gıda kaynaklı hastalıkların çoğu, temel mutfak hijyeni ve uygun gıda işleme uygulamalarıyla önlenabilir.

Şekil 20. Gıda Kaynaklı Hastalık Efsaneleri – Çürütüldü
(gemini.google.com'dan yapay zeka ile oluşturulmuştur)

Vektör Kaynaklı Hastalıklar (örneğin, Dang Humması, Batı Nil Virüsü)

Why They Matter

- **Evde Oluşan Riskler:** Sivrisinekler genellikle evlerin etrafındaki durgun sularda ürerler.
- **Yanlış Bilgi Tehlikesi:** Etkisiz önleme yöntemleri (örneğin, doğal yağlar) kanıtlanmış çözümlerin yerini alabilir.
- **Önleyici Faaliyetlerin Eksikliği:** Eksik pencere sineklikleri ve fark edilmeyen su birikimi enfeksiyon riskini artırır.

Şekil 21. Vektör Kaynaklı Hastalıklar
(gemini.google.com'dan yapay zeka ile oluşturulmuştur)

Vektör Kaynaklı Hastalıklar (örneğin, Dang Humması, Batı Nil Virüsü)

Vektör Kaynaklı Hastalıklar Efsaneleri – Çürütüldü

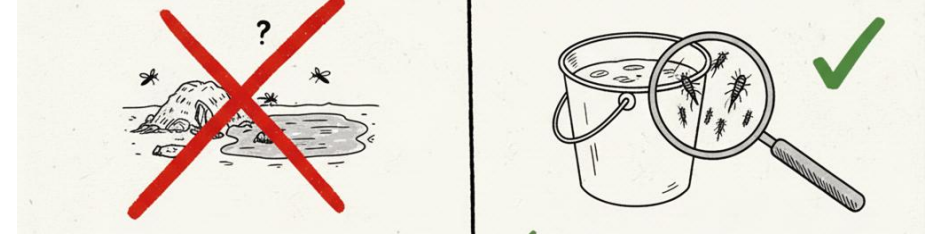
Efsane: "Sivrisinekler sadece kirli yerlerde ürer."

Gerçek: Temiz, durgun su da birincil üreme alanıdır.

Efsane: "Limon veya lavanta yağı kullanmak yeterli koruma sağlar."

Gerçek: Doğal yağlar yardımcı olabilir, ancak sertifikalı kovuculardan daha az etkilidir.

Vektör kaynaklı hastalıkların önlenmesi, üreme alanlarının ortadan kaldırılmasını ve bilimsel olarak önerilen koruyucu önlemlerin kullanılmasını gerektirir.

Şekil 22. Vektör Kaynaklı Hastalıklar Efsaneleri – Çürütüldü
(gemini.google.com'dan yapay zeka ile oluşturulmuştur)

Duraklayın ve Düşünün

Siz Bu Durumda Ne Yapardınız!!!

- Ailenizin WhatsApp grubunda, sarımsak, limon ve sıcak sudan yapılan "doğal bir ilacın" sizi bölgenizdeki devam eden virüs salgınından tamamen koruyabileceğini iddia eden bir ileti alıyorsunuz.
- Birkaç aile üyesi bunu heyecanla paylaşıyor ve bu "çare" nedeniyle aşı olmaktan kaçınmayı planlıyor
- . Hatta bazıları bunu başkalarıyla paylaşıyor.
Siz bu durumda ne yapardınız?
- **Müdahale eder miydiniz?**
- **Çatışmaya yol açmadan yanlış bilgileri nasıl ele alırsınız?**
- **Gerçek ile efsaneyi ayırt etmede ne kadar kendinize güveniyorsunuz?**

Duraklayın ve Düşünün

Siz Bu Durumda Ne Yapardınız!!!

- Resmi kaynaklardan (örneğin DSÖ, ulusal sağlık bakanlığı) doğrulanmış bilgileri paylaşarak nazikçe müdahale edin ve ev ilaçlarının genel sağlığı destekleyebileceğini ancak aşılamanın veya kanıtlanmış tıbbi önlemlerin yerini tutmadığını açıklayın..

Yaygın Yanıtlar Neden Güvensiz veya Etkisiz Olabilir:

- Kontrol etmeden iletme: Yanlış umut yayar ve uygun tıbbi müdahaleyi geciktirir.
- Sadece "doğal tedavilere" güvenmek: Bireylerin aşı veya tedaviden kaçınmasına ve sağlık risklerinin artmasına yol açabilir.
- Çatışmadan kaçınma: Yanlış bilginin güvenilir sosyal çevrelerde kontrolsüzce dolaşmasına izin verir.

Güvenilir Kaynaklar Ne Diyor:

- DSÖ ve AB Sivil Savunma: Aşılama, hijyen ve bilimsel olarak onaylanmış tedaviler, bulaşıcı hastalıkları önlemenin kanıtlanmış tek yollarıdır.
- Yanlış bilgilerle mücadele, sakin ve bilinçli tepkiler gerektirir. Saygılı ve kanıtlara dayalı bir şekilde konuşmak yalnızca faydalı olmakla kalmaz, aynı zamanda hayat kurtarabilir.

Inspiring Actions and Role Models

Güven, Şeffaflık ve İlham Veren Eylemler ve Rol Modelleri İzlanda'da

İzlanda'nın COVID-19 Yanlış Bilgilendirmesine Karşı Bilim Odaklı Tepkisi Yer: İzlanda, 2020–2021

COVID-19 salgınının zirve yaptığı dönemde İzlanda, şeffaf iletişimin ve bilime duyulan güvenin yanlış bilgilerle nasıl etkili bir şekilde mücadele edilebileceğinin küresel bir örneği haline geldi.

Hükümet, korku veya sansürle tepki vermek yerine:Sağlık uzmanlarının (siyasetçilerin değil) önderliğinde günlük basın toplantıları düzenledi."Sürü bağışıklığı", mucizevi tedaviler ve aşı tehlikeleri hakkındaki mitleri kamuoyuna açıkladı.

Tüm test ve verileri kamuya açık hale getirerek şeffaflığı ve güveni artırdı.

Sağlık Müdürü, Baş Epidemiyolog ve Ulusal Polis Komiseri, İzlanda vatandaşları tarafından "Güven Üçlüsü" lakabıyla anılıyordu.

Önemli Olmasının Sebebi:

İzlanda, Avrupa'nın en düşük COVID-19 ölüm oranlarından birine sahipti.

Vatandaşlar, korkudan değil, açık, dürüst ve tutarlı iletişim sayesinde yönergeleri takip etti.

Ülke, yanlış bilginin açıklık, empati ve bilimle mücadele edilebileceğini gösterdi.

Güven, gerçeğe inşa edilir.

Co-funded by
the European Union

Daha Fazla Keşfetmek İçin

- DSÖ – Efsane Avcıları (Dünya Sağlık Örgütü) Sağlık ile ilgili yaygın efsaneleri, açık ve anlaşılır açıklamalarla çürütmek için güvenilir bir kaynak.

<https://www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019/advice-for-public/myth-busters>

- TED-Ed Videosu: “İnsanlar Neden Yanlış Bilgiye Kanıyor?” Yanlış bilginin neden yayıldığındaki psikolojiyi açıklayan animasyonlu bir video — her seviyeden öğrenci için harika.

<https://www.youtube.com/watch?v=K1xKXOzFQxE>

- AB Sivil Koruma – Afet Hazırlık Kılavuzları Avrupa topluluklarının ve hanelerinin farklı afet türlerine nasıl hazırlanabilecekleri konusunda pratik rehberlik sunar.

https://civil-protection-humanitarian-aid.ec.europa.eu/what/civil-protection/disaster-preparedness_en

- IFRC (Kızıl Haç) – Afet Riskinin Azaltılması İçin Kamuoyu Bilinci ve Kamuoyu Eğitimi Eğitimcilerin ve toplum liderlerinin davranış değişikliği ve farkındalık yoluyla güvenliğini teşvik etmelerine yardımcı olan kapsamlı bir kılavuz.

<https://www.ifrc.org/document/public-awareness-and-public-education-disaster-risk-reduction>

- Blog Yazısı – UNDRR'nin "Bilgi Dedemileriyle Mücadele: Diğer Kriz" başlıklı yazısı, yanlış bilginin afet etkilerini nasıl kötüleştirebileceğini ve bunu durdurmak için politika ve yerel düzeylerde neler yapılabileceğini vurguluyor

<https://www.undrr.org/news/fighting-infodemics-other-crisis>

Eğitim Modülünün Oluşturulmasında Kullanılan Kaynaklar

- European Civil Protection and Humanitarian Aid Operations. (n.d.). *Disaster preparedness*. European Commission. https://civil-protection-humanitarian-aid.ec.europa.eu/what/civil-protection/disaster-preparedness_en
- Eurostat 2024; EEA 2023; UNDRR 2023; EU Civil Protection Mechanism Reports; Copernicus Emergency Management Service
- International Federation of Red Cross and Red Crescent Societies (IFRC). (2013). *Public awareness and public education for disaster risk reduction: Key messages*. <https://www.ifrc.org/document/public-awareness-and-public-education-disaster-risk-reduction>
- RÚV – The Icelandic National Broadcasting Service. (2021, February 20). *Þríeykið og traustið: How Iceland built trust during the pandemic* [News segment].
- TED-Ed. (2020, June 29). *Why people fall for misinformation* [Video]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=K1xKXOzFQxE>
- United Nations Office for Disaster Risk Reduction (UNDRR). (2020, July 10). *Fighting infodemics: The other crisis*. <https://www.undrr.org/news/fighting-infodemics-other-crisis>
- World Health Organization. (2021). *Coronavirus disease (COVID-19) advice for the public: Mythbusters*. <https://www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019/advice-for-public/myth-busters>
- Eurostat. (2024). Natural disasters and citizen preparedness in Europe. European Commission. <https://ec.europa.eu/eurostat>
- European Commission, DG ECHO. (2024). Disaster risk management and preparedness reports. EU Civil Protection Mechanism. <https://civil-protection-humanitarian-aid.ec.europa.eu>
- Copernicus Emergency Management Service. (2023). Floods, fires, and climate risk data in Europe. <https://emergency.copernicus.eu>
- Kızılay Academy. (2023). Disaster statistics and preparedness in Türkiye. <https://yillik.kizilayakademi.org.tr>
- AFAD – Disaster and Emergency Management Authority of Turkey. (2023). National disaster response plan and early warning systems. <https://www.afad.gov.tr>

ORTAKLIK

<https://ied.eu/>

<https://denizli.afad.gov.tr/>

<https://neotalentway.com/>

<https://www.eva93.lv/>

<https://ngo-nfe4y.com.ua/en>

<https://vonhope.is/>

VET-READY ile Kolaylıkla Öğrenin!

Ünite 1 EV AFETLERİNE HAZIRLIK VE MÜDAHALE

Eğitim Modülü 2 Ev Afet Efsanelerini ve Yanlış Bilgileri Çürütme

Bizi Takip Edin

<https://vetready.eu/>